

FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

What is Toki Pona?

It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages.

There are different reasons for different speakers.

How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book by Sonja Lang. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:

liputenpo.org

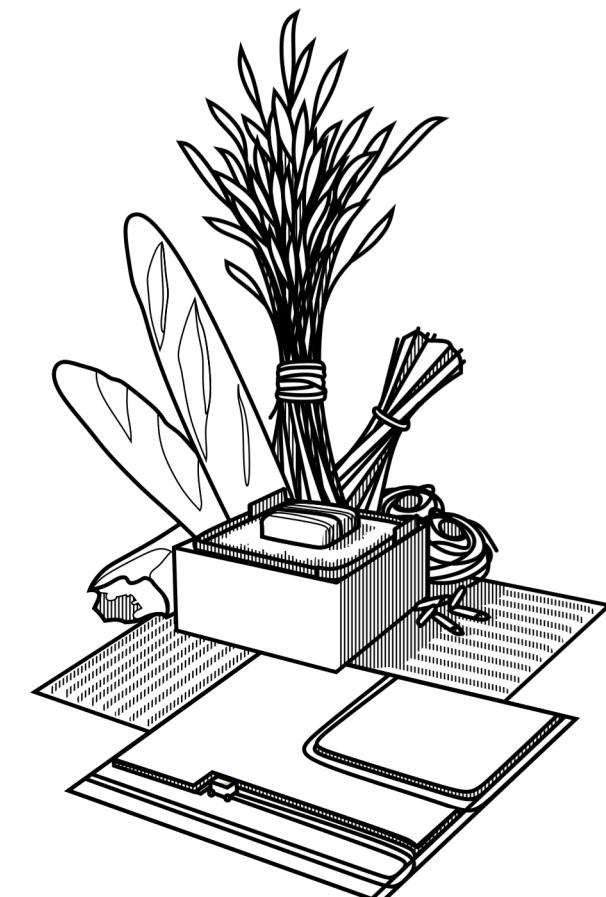
If you want to join us, that's great!

ISSN 2752-4639

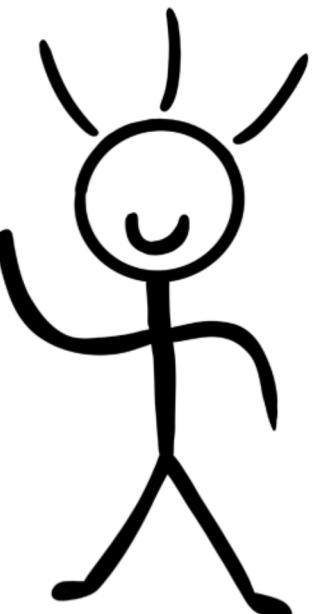

9 772752 463006

lipu tenpo

nanpa pan

o kama pona tawa
lipu tempo!
ken la sina pilin
sama sike pan
anu seme?
ala?
ni la o lukin
e toki lili pi
jan Tamalu a!
ona li pana
e pilin pan
tawa sina!

-jan Sonatan

jo

kulupu

nimi mi pi sitelen pona

lipu Wikipesija

toki pona

toki pona li toki pi ma ale anu
seme?

wawa ante pi toki pona

sona

nasin sewi Puta

soweli walo pi linja monsi suli
ijo Apantasija li seme?

tempo kama

jan pona pi jan ale

nasin Juni pi ilo kon

pilin

toki musi pona

sitelen tawa Nomalan

toki

wile pi sike pan li kama lon

musi

nasin seme la mi pali e kulupu

musi nasin linja

toki nasa nanpa tu tu

kijetesantakalu o!

jan pali

jan pali

jan pi pali toki

jan Alonola
jan Tamalu
jan Telakoman
jan Tomisu
jan Ke Tami
jan Olipija
jan Lentan
jan Pije

jan pi pali sitelen

jan Kasimun
jan Alonola
jan Simo
jan Ke Tami
jan Tenten
jan Sali

jan lawa

jan Keseke
jan Sonatan

jan pi lipu lukin

jan Alonola
jan Simo
jan Keseke
jan Sonatan

jan pali ante

jan Peja
jan Alonola

sina wile ala wile pali tawa lipu tempo?

o tawa lon lipu liputenpo.org!

lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi
mute lon ilo Siko (Discord).

CC-BY-SA 4.0
lawa jo © 2021 tan jan pali pi lipu tempo
copyright © 2021 by contributors of lipu tempo

nimi mi pi sitelen pona

tan jan Ke Tami

toki, jan Tamalu o! lipu tempo nanpa soweli la, sina pana e nimi sina pi sitelen pona. mi pana e sama.

mi jan Ke Tami. sitelen pona la, mi kepeken nimi   . ken la, ni li nasa tawa sina: mute la, mi wan e sitelen tu lon nimi. taso ona li sama nimi , li sama , li musi tawa mi. sitelen tu li kama wan la, kon ona li kama wan kin.

 : nimi "kiwen" en nimi "en" la, mi pilin sama kiwen namako anu kiwen mani.

 : nimi mi nanpa tu li nimi pi kulupu mama mi. kulupu ni li sama tomo tawa mi.

 : nasin mi la, sijelo mi li suli, li suli mute ala. lawa mi en toki mi en insa mi en pali pilin mi li suli tawa mi.

o supa e lipu lili ale. sinpin sitelen ona o tawa anpa, ona o len tan anpa ni. o nasa e ona sama ni: jan musi li sona ala e sitelen kama. o pana e ilo sitelen tawa jan musi.

nasin musi

jan musi ale li wile e ni: ona li sitelen e linja tan open lipu tawa pini lipu lon poka lipu ona.

open

open la, jan nanpa wan o kama jo e lipu lili wan. ona o sitelen e sitelen tan lipu lili ni lon poka lipu pi jan ni. sitelen o lon poki wan taso. sitelen o lon open lipu, jan ni li ken ante e nasin sitelen e poka sitelen sevi e poka sitelen anpa lon tempo ni taso. jan ni li pini e ni la, jan nanpa tu li pali e sama lon poka ona.

pali musi

ni la, tempo pi jan nanpa wan li kama sin, jan li kama jo e lipu lili sin, li ken sitelen e sitelen pi lipu lili lon poka ona. sitelen sin ni o lon poka taso pi sitelen ante. sitelen sin en sitelen poka la, linja o awen wan, o pakala ala. taso jan li wile ala kepeken sitelen sin ni la, ona li ken pana e lipu lili ni tawa supa kepeken len ala. jan musi li wile ala e lipu lili len la, jan musi ale li ken kepeken lipu tan supa lon tempo ona.

ni la, tempo pi jan nanpa wan li pini. tempo pi jan nanpa tu li kama. jan nanpa tu li pali sama. tempo pi jan ni li pini la, tempo pi jan nanpa wan li kama sin.

jan musi li kepeken lipu lili ale la, ona o len sin e lipu lili ale, ona o nasa sin e lipu lili ale.

jaki

sitelen "jaki" li lon lipu lili la, jan musi o sitelen e ni lon poka ona ala. ona o sitelen e ni lon poka pi jan musi ante. sitelen "jaki" o lon poka pi sitelen ante. ni li pakala e linja pi jan

toki nasa nanpa tu tu

tan jan Alonola

tempo ale la, mi lon poka sina. mi jan pona kin, a. taso, mi jan ala. mi ike mute a la, sina pona tawa mi. mi moku e soweli. a, seme li mi?

pona ale tawa Nelo.

musi ante. linja li ken awen wan lon poka pi sitelen ante la, jan musi pi linja pakala li ken sin e linja lon poka sitelen ni lon tempo ona. ante la, jan musi pi linja pakala li ken sin e linja lon open lipu lon tempo ona.

pini

jan musi wan li pini e linja wan ona lon pini lipu la, jan ni li jan musi suli nanpa wan.

nasin ante

lawa ante en nisin ante li ken. ken la, sina wile namako e musi ni kepeken sitelen pona ni: "ni" en "taso" en "linja" en "alasa" en "awen" en "lon" en "ante" en "supa" en "esun" en "kala" en "pona" anu "ike" en "jan" en "mani" en "la" en "lete" en "wawa" en "mani" en "tan" en "wile" en "utala" en sitelen ante. ken la, jan tu li kepeken poka sama la, ona li wile pakala e linja pi jan ante kepeken

linja ona.

ken la, jan tu

li kepeken

poka sama

la, ona li

wile wan

e linja tu pi

jan tu tan

open lipu

tu lon insa

lipu. ale li

ken. o pilin

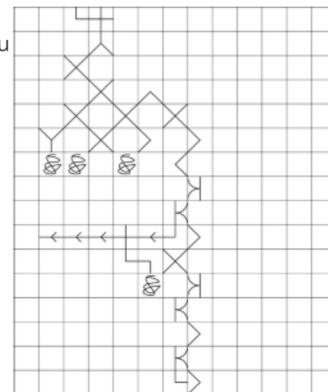
pona tan

musi.

ni li nasin

ken pi jan

musi wan:

kijetesantakalu o!

tan jan Ke Tami

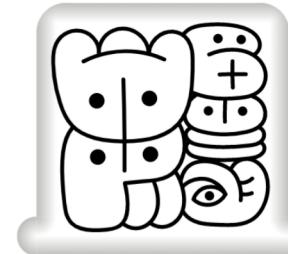
lipu Wikipesija

tan jan Alonola

lipu Wikipesija sin pi toki pona li lon. ona li lon lipu linluwi "Wikipesija.org". open la, mi lukin e tempo pini pi lipu Wikipesija:

tempo pi sona ala mi la, lipu Wikipesija li lon toki pona. taso, tempo sike kama la, kulupu Wikimesija li weka e toki pona tan lipu Wikipesija. ni li lon tempo sike nanpa luka pi toki pona (2005).

tan ni la, jan li tawa e lipu Wikipesija lon lipu Wikija (Wikia) tan lipu Wikipesija pi tempo pini. tempo sike nanpa pini la lipu ni li ante e nimi ona. tempo ni la, nimi ona li nimi Panton (Fandom).

1 linluwi li ilo sona kepeken wawa

jan mute li toki e ni: lipu linluwi Panton li ike tawa toki pona, li ike tawa lipu Wikipesija pi toki pona. tan li seme? nimi mute lon lipu Panton li lon toki Inli. jan lawa pi lipu Wikipesija (lon lipu Panton) li ken ala ante e nimi ni. kin la, sitelen esun mute li lon.

tempo mun tu pini la, jan li pali e lipu Wikipesija sin. ona li sama lipu linluwi Wikipesija lon toki Inli. jan li pali e ona kepeken ilo Mesijawiki tan kulupu Wikimesija (Wikimedia). jan li pali kin e lipu linluwi Wikipesija lon toki Inli (lon toki ante kin) kepeken ilo Mesijawiki. tan ni la, lipu Wikipesija sin li sama mute sama lipu Wikipesija lon.

tan seme la, jan li wile pali e lipu Wikipesija? jan li wile e ni: toki pona li toki lon. pona, toki pona li toki lon, taso o lukin e ni: kulupu ISO li pilin ala e ni. ona li wile e ni: toki pona o jo e lipu mute lon toki pona. (tan ni la, mi mute li pali kin e lipu tempol)

a! pini la, mi wile toki e ni: o pana e sona kepeken toki pona lon lipu linluwi Wikipesija (o tawa ma linluwi Wikipesija.org)! sona li pona tawa jan ale. sona lon toki pona li pona kin!

toki pona li toki pi ma ale anu seme?

tan jan Alonola

jan mute li wile ilo e toki pona sama toki pi ma ale. jan li toki kepeken toki pi ma ale tan ni: ona li wile toki tawa jan pi toki ante. en la, ona li toki ala e toki Inli.

toki Inli li toki pi ma mute. jan pi ma mute li toki kepeken toki Inli. toki pi ma ale la, toki Inli li pona ala tawa jan mute. jan mute li wile ala toki e toki ni. ni li lon tan ni: tempo pini la, ma Inli li utala mute. tempo ni la, ma Inli li utala mute ala. taso kin* la, toki Inli li pona ala tawa jan mute.

pona, jan li wile e toki sin pi ma ale. taso, toki pona li toki pona pi ma ale anu seme?

toki pona li jo e nimi pi mute lili. jan pi toki pona li toki e ni: mute nimi li suli. taso, jan pi toki pona ala li toki e ni: mute nimi pi toki pona li lili. jan mute li pilin e ni: "nimi pi mute lili li ike. sina ken ala toki kepeken nimi pi mute lili!"

jan Telakoman li sitelen e ni: "jan li ken pana e sona ale kepeken toki pona". ni la, mi pilin e ni: sina ken pana e sona mute kepeken toki pona, taso jan mute li ken ala kama sona e sona ni. pana sona kepeken nimi pi mute lili li ike.

kin la, sina wile kama sona e toki pona la, ni li ike. jan li kama sona e toki pona la, ona li kepeken e wawa mute! sina pilin e ni: sina kama sona e toki pona kepeken wawa lili tan nimi pi mute lili. pona, taso, mi pilin e ni: jan mute li pilin ante.

tan ijo ale ni la, mi pilin e ni: toki pona li ken ala ni: ona li toki pi ma ale.

wawa ante pi toki pona

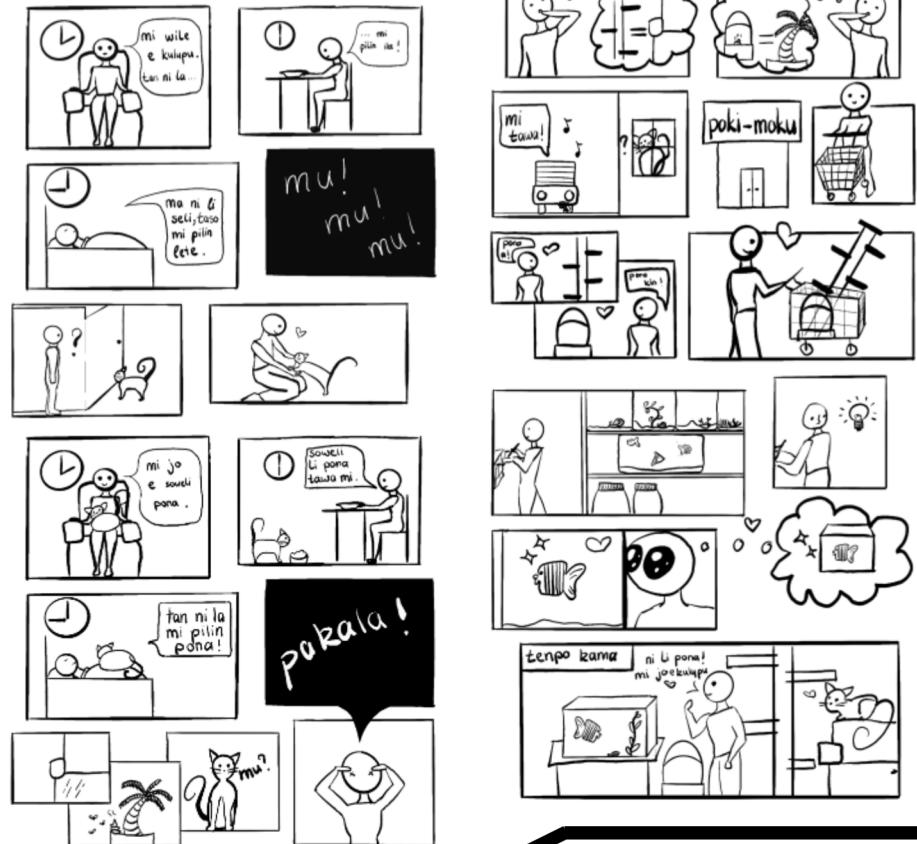
tan jan Telakoman

lipu tempo nanpa mun la mi toki e ni: toki pona li sama ala sitelen Sonko li sama sitelen Lasina. ni li tan ni: toki pona li jo ala e nimi tawa ijo ale pi lawa jan. jan li wile toki e sona suli kepeken toki pona la jan li wile kepeken kulupu nimi.

sitelen Sonko li jo e ijo pona mute. taso sitelen Lasina li jo e ijo pona mute ante e wawa ante. toki ante pi toki pona li pona. ona ale li sama sitelen Sonko.

nasin seme la mi pali e kulupu

tan jan Kasimun

musi nasin linja

tan jan Ke Tami

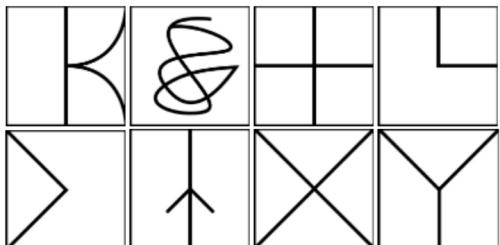
jan tu - anu jan pi mute ante - li wile e musi la, ona li ken musi e musi ni.

pali open

o kepeken lipu pi poki mute. o tu e lipu ni sama ni: poki pi mute sama li lon poka tu ni. poka wan o tawa jan musi wan. poka ante o tawa jan musi ante.

o jo e lipu lili. lipu lili li lipu pi poki mute ala. o sitelen e sitelen pona lon lipu lili ale sama ni: o sitelen e sitelen "nasin" lon lipu lili luka luka wan, e sitelen "en" lon lipu lili luka luka

wan, e sitelen "pi" lon lipu lili luka luka tu, e sitelen "li" lon lipu lili luka luka wan, e sitelen "ala" lon lipu lili luka luka wan. kin la, o sitelen e sitelen "anu" lon lipu lili luka luka tu, e sitelen "ken" lon lipu lili luka luka tu, e sitelen "jaki" lon lipu lili luka luka.

tempo pi kama jo li lon. jan li kama li jo e ilo kiwen li pakala e kasi li pana e olin mute tawa sike pan. sike li toki e ni: "aaa mi pilin pona mute. mi lon tomo tawa la mi lon poka pi sike mute sama mi. mi ken toki tawa ona. tempo pini la mi wile toki tawa sike pan pona mi la mi wile kalama wawa tawa ona". tomo tawa li tawa. kili pan li tawa sike li musi mute a.

tempo suno sin li kama la ona li kama lon tomo pi ilo mute. sike li kama poka li kama nena suli. sike ni li toki tawa sike ante. sike ante li ante mute al! sike wan li toki e ni: "mi lon telo mute ala". sike ante li toki e ni: "jan li kama jo ala e mi. ilo suli li pali e ni."

kalama li lon.

lupa li open la sike pan li tawa lon ni. ona li tawa mute lon ilo nasa. ilo nasa li kama jo e selo li weka e kasi e ijo laso. ni li musi mute tawa sike pan. ona li tawa anpa li tawa sewi li tawa mute li pilin musi. li kalama tan pilin ni. sike pan li lukin e sike pan ante. ona li tawa poki. taso sike pan ni li tawa poki ala. ona li toki e ni: "tempo wan la mi wile pana pona mute e pilin pona uta tawa jan. jan pi tempo mute li toki e ni. ni li tan pi lon mi". ona li pilin e ni: ona li wile kama jo e walo wawa tawa ni. ona li tawa ilo ante li selo e ona. ona li kama walo mute sama sike kiwen walo pi kala awen pi selo kiwen a! tempo ni li ona li tawa poki. ona li lon poka pi sike pan ante la ona li toki mute tawa ona li musi mute. tempo mute la ona li poka lon poki. tan ni la ona li ken sona mute e sike pan pi poka ona li olin e ona. ona ali poka li kama sike pi tempo suli (suli mute ala). ona li kulupu olin. ona li pilin pona. taso ona li wile wawa e ijo wan: "lon mi li tan pona uta tawa jan. lon mi la mi pali mute tawa ni".

tempo wawa li poka. poki li lon esun. jan li jo esun e poki li tawa e poki tawa

tomo ona. ona li pilin moku li wile e sike pan al! sike pan ali li kalama li pilin musi. tempo pi lon ona li kama a! tempo moku li kama la ona li pilin e musi lon. musi pi lon ona. jan li open e poki li pana e sike pan tawa telo seli. pakala la sike pan wan li anpa lon poki ala pi telo seli. ona li anpa lon supa. ona li kalama telo. "o jo e mi. ni li tempo suli pi lon mi a." taso jan li kama jo ala e ona. sike pan ante li pilin pona li kama suli mute. jan li pana e ijo moku ante tawa ona li tawa tomo ante. ona li tomo moku. sike pan li kalama wawa mute. ala li kute. ona li pilin e ni: "mi ken ala pana e pona uta tawa jan la lon mi li ala. jan pi tempo suli li toki e lon mi. mi pakala. mi pali ala e ni. mi seme? mi ala." tempo kama lili la jan li kama kin. sinpin ona li toki e ni: ona li pilin pona tan moku. tempo ni la ona li weka e jaki supa tawa poki jaki. sike pan li tawa ni. ona li kalama. taso kili loje jaki li kama poka li toki tawa ona. "sina pilin ike tan seme?" "mi pilin ike tan ni: mi pali ala e pali pi lon mi. lon mi li ala". "ala a! ni li nasa. sina pali e ijo mute lon lon sina li sona e sike ante mute li musi. musi sina li ni ala ni: ijo nasa wile pi jan suli pi ma kasi wan. kulupu li toki e ni tawa sina: sina pali ala e ni la sina musi ala, sina lon ala. taso ni li toki jaki al! musi sina li toki kulupu ala. musi sina li ijo pi musi sina. lon sina li lon sina. o pilin pona. toki kulupu li nasa. tempo ni la sina lon poki jaki taso ni li jaki ala. toki kulupu li jaki."

sike pan li kute. ona li toki e ni: "toki sina li toki lon. lon mi la ona li suli li musi li pilin pona. musi mi en pilin pona mi li lon. wile ali pi lon mi li kama lon. ona li ijo pi toki kulupu ala. mi wile ala pali e ijo pi toki kulupu tawa musi mi. kili loje o, sina pona".

li ken toki e ni: "mi sona e kon pi nimi ni." taso ona li sona ala. jan li kepeken toki pona la ona li wile sona pona e kon. jan li kepeken toki pona lon nasin pona la jan ante li sona pona e kon pi toki jan.

nanpa tu wan la, toki pona li jo e nimi pi mute awen. sina ken toki e ni: "ni li sama toki sina nanpa wan." ala, ni li ijo ante. toki sin mute li jo e nimi pi mute lili. taso toki sin mute la sina ken pali e nimi sin kepeken nasin ni: sina wan e nimi mute anu kalama mute. taso toki pona li sama sitelen Lasina. nanpa pi sitelen ale pi sitelen Lasina li awen. sama ni la nanpa pi nimi ale pi toki pona li awen.

awen pi mute nimi li pana e wawa ante tawa toki pona tan ni: jan pi toki pona li pilin e ni: "mi ken pona e sona ale. mi lukin e ijo nasa sin la mi pilin ike ala tan ona. mi sona e ni: mi kama sona e ona la mi ken pona e ona kepeken nimi pi toki pona."

jan li ken kepeken nimi pi mute awen tawa ijo ale. ni li nasin suli. ken la kama sona pi nasin ni li wile e wawa lawa mute. taso pini la sona pi nasin ni li weka e sona pakala tan lawa jan. sona pakala li ni: "nimi ijo en ijo li sama. ijo

wan li jo e nimi wan. nimi wan li tawa ijo wan." jan pi toki pona li weka e sona nimi pakala ni tan lawa ona. ona li kama sona e sona nimi pona. sona nimi pona li ni: nimi li ilo toki taso.

ni li suli tan seme? pilin en sona jan li sama soweli. soweli li wile tawa ma ale. soweli li wile ala awen lon poki. soweli li ken ala tawa tan poki la ona li pilin ike. poki ike ni li sama sona nimi pakala. jan li jo e sona nimi pakala la pilin ona en sona ona li ken ala tawa ijo sin ale. sona nimi pona li ni: nimi li poki ala, nimi li ilo. nasin pi toki pona li pana e sona wawa ni tawa jan.

sona

nasin sewi Puta tan jan Palo

jan ale pi ma Elopa en ma Mewika li sona pona e nasin sewi Kolisu e nasin sewi Jawatu (יהודה / Yahadut). ken la jan mute li sona e nasin sewi Silami kin. taso jan mute li sona ala e nasin sewi Puta, anu ona li sona lili. tan ni la mi sitelen e lipu lili ni.

tempo suli mute pini la jan lawa lili li lon ma Palata. nimi ona li Sitata. jan Sitata li jo e ale, taso ona li pilin ala pona. mama mijie ona li wile ala e ni: jan Sitata li tawa weka tan tomo suli lawa ona. kin la mama mijie ona li wile ala e ni: jan Sitata li lukin e ike pi ma ale. tempo la jan Sitata li ken tawa weka tan tomo suli lawa. weka tan tomo suli lawa la tempo nanpa wan la ona li lukin e jan pi sike

suno mute. kama la ona li lukin e jan pi sijelo ike. kama la ona li lukin e jan moli. pini la ona li lukin e jan pi nasin sewi. jan ni li jo e ala, taso ona li pilin pona mute. jan Sitata kin li wile alasa e nasin pi pilin pona. tan ni la ona li tawa weka tan tomo ona. ona li wile alasa e nasin pi pini pi pilin ike pi ma ale.

jan Sitata li open alasa e nasin pi pilin pona. open la ona li kama sona e jan tu pi pana pi sona sewi. jan Sitata li kama sona e ijo mute tan ona, taso ona li kama sona ala e nasin pi pini pi pilin ike. kama la ona li open moku lili mute. jan mute pi nasin sewi li kepeken nasin ni tan ni: ona li wile wan lon ale. sijelo pi jan Sitata li kama ike li kama linja, taso ona li kama sona ala e pini pi pilin ike. ni la ona li toki e ni: nasin ni li ike tawa ona. tan ni la ona li open moku sin.

ni la tempo pimeja la ona li tawa kasi suli pona li anpa monsi lon noka ona. ona li pini e oko li kute e kon insa e kon weka. toki insa ona li pini.

tempo pimeja li pini, la ona li kama jo e suno insa lon noka pi kasi suli ni. pini la ona li kama sona e nasin pi pini pi pilin ike. jan Sitata li kama Puta, jan pi suno insa.

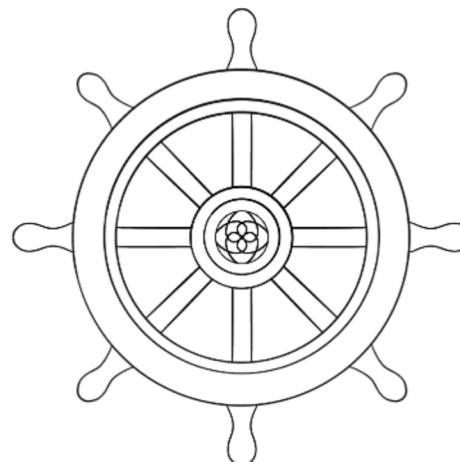
noka pi nasin sewi ona li toki lon pona tu tu:

1. pilin ike li lon ale
2. pilin ike li tan wile ike
3. jan li ken weka e wile ike
4. nasin pi weka pi wile ike (nasin luka tu wan) li ni: sona pona, wile pona,

toki pona, pali pona, mani moku pona, wawa pona, lukin wawa pona, weka pona pi toki insa.

nasin sewi Puta Selawata (wan pi nasin pi nasin sewi Puta) li jo e lawa luka kin:

1. o moli ala
2. jan li pana ala e ijo ona tawa sina, la o kama jo ala e ona
3. o unpa ala e meli anu mije pi jan ante
4. o toki ala e toki ike
5. o moku ala e kasi nasa e telo nasa

jan pi nasin sewi Puta li wile pini e pilin ike lon ma ni. ona li wile ala kama lon sin. ona li wile karma lon Nipana (kon pi ike ala), li wile wan lon ale.

sitelen tawa Nomalan

tan jan Pije

jan Kalowi-Sa (Chloé Zhao) li kama jo e sijelo jelo Asaka (Oscar) tan sitelen tawa sin ona Nomalan.

jan lili: "mama mi li toki e ni: sina jan pi tomo ala. ni li lon ala lon?"

jan Pen: "lon ala. taso mi jo ala e tomo. ni li sama ala, anu seme?"

jan lili: "sama ala."

jan Pen: "o pilin ala ike tan mi. mi pona."

tempo pini la kulupu esun Useki (USG, i.e. the US Gypsum Corporation) li jo e tomo pali suli lon ma tomo Enpaja (Empire, Nevada). jan Pen en mije ona li pali lon tomo ni. ... taso tomo pali ni li kama pini. sin la mije pi jan Pen li moli.

tempo ni la jan Pen li jo e mani lili, li lape lon tomo tawa ona. jan Pen li tawa lon nasin, la ona li toki tawa jan ante mute, li kama sona e ali nasin.

... taso tempo mute la nasin ni li ike anu jaki. jan Pen li pali lon tomo suli Amesan

(Amazon warehouse) li pali lon tomo nasa ante mute.

tomo tawa ona li pakala, la jan Pen li wile kin e mani. ona li toki tawa jan sama ona. taso nasin pi jan Pen li ike tawa jan sama ona. ona mute li toki utala. taso jan sama ona li toki kin e ni: "tempo pi pini mute la jan pi ma Mewika li tawa mute. jan Pen li jan pi nasin pi ma Mewika. mi pilin e ni: ni li pona kin."

sitelen tawa ni li jo e ma pi pona lukin, e jan pi pilin ike, e ijo ante mute - sama ma Mewika pi tempo ni.

toki

wile pi sike pan li kama lon

tan jan Tamalu

tempo wan la kasi pi pan sike walo li lon. ona li lon telo mute li wile alasa e suno. tan ni la ona li kama suli. jan li sona e ni. tan ni la jan li pana e telo mute la kasi li kama suli mute mute kepeken tempo lili. tempo li tawa la ona li suli e ijo walo tawa unpa. ona li open e suli pi kili ona. tempo kama la sike pi kasi pan ni li lon al! ona li kili li lili mute li lon insa pi sike laso kasi.

tempo suno ali la jan pi tempo suli li kama tawa ma kasi li toki tawa sike lili mute. "sina o suli a! tempo kama la sina li tawa tan ma kasi ni. sina kama lon ma mute li pilin e lon mute musi. o awen. tempo kama lili la sina kama pona mute. sina wile pali mute tawa pona sina. sina pali la tempo suno wan la jan li moku e sina li pilin pona mute al!" sike pan ali li toki e ni: "a! mi wile mute e ni a! mi ken musi, mi ken tawa, mi ken pana e pilin pona".

ona. ijo lili pi ilo ni li ike la, o weka e ona, o pali sin e ona.

sina ken lili e pali jan la, o pali e ilo. o toki insa ala e ni: pali ni li pini la, ilo ni li pona ala pona lon tempo kama mute? ni li lili. o pali e ilo.

nasin Juni en nasin pi toki pona li samalili. toki ponali jo e nimi pi mute lili. toki ante la, jan li ken toki e ijo kepeken nimi suli wan. toki pona la, toki sama li kepeken e nimi lili mute.

tempo ni la, ilo kon lawa mute li kama tan ilo Juni, li pali lon nasin sama. ilo Peli (Berkeley Software Distribution, BSD) li kama tan ilo Juni. ilo kon lawa Makinto (Mac OS) pi tempo ni li jo e insa lawa wan, e ilo lili mute pi ilo Peli. ilo Nu (GNU)

pilin

toki musi pona *tan jan Ke Tami*

toki musi pona li lipu tan jan Mimoku. toki en toki lili musi en sona li lon ona. ona li suli ala la, mi kepeken tempo lili taso tawa ona. open toki ona en pini toki ona li kepeken toki tu wan: toki pona en toki Inli en toki Epelanto.

mi wile toki e toki musi pona tan seme? toki musi pona li kama la, pu li lon ala, ni li musi mute tawa mi. tan ni la, nasin pi toki pona li tan tempo pini lon lipu ni. nasin ona pi nimi "pi" li ante tawa pu. sama la, lipu ni li sama lipu tempo; toki mute li lon lipu ni, li musi. taso ona li

en ilo Linu (Linux) li kama ala tan ilo Juni. taso, ona li jo e ilo kon lili mute pi pali sama, pi nasin sama

soweli walo pi linja monsi suli

tan jan Alonola

soweli pi linja monsi suli li soweli Pulepe (Vulpe), ona li lon kulupu soweli Kanine (Caninae), soweli ante mute li lon kulupu soweli ni. jan mute li sona e soweli loje. taso, mi lukin e soweli walo. nimi ale ona lon toki Lasina li Pulepe Lakopu (Vulpe Lagopus).

ona li lon ma lete Asika. tempo lete la, linja ona li walo. tempo seli la, linja ona li loje. soweli alasa ni taso li ante e linja ona. ona li ken awen lon lete mute tan linja ona. soweli walo li lili. soweli ante pi linja monsi li suli.

ona li moku e seme? ona li soweli alasa. ona li alasa e soweli lili. ona li pilin e soweli lili kepeken nena ona la, ona li pali e lupa lon ma, li alasa e soweli lili, li moku e ona. sin la, ona li alasa e waso lili, e sike waso. soweli walo li lon poka telo la, ona li alasa e kala, e kala moli. moku mute li lon ala la, ona li moku e soweli moli, e pipi, e kili, e jaki.

soweli walo li pali e lupa suli tawa soweli lili ona. tempo lete la, ona li pali e lupa. tempo suli la, ona li kepeken e lupa ni tan ni: ma li lete, li kiwen. tempo seli la, soweli walo meli li pana e soweli lili mute. tempo lete la, soweli lili li tawa weka tan mama ona.

soweli walo mute li lon. ona li suwi mute!

ijo Apantasija li seme?

tan jan Tomisu

jan mute li ken pini e oko li lukin e sitelen insa ona. taso jan pi mute lili li ken ala lukin insa. nimi ni li ijo "Apantasija".

jan li jo e ijo Apantasija la, jan li pini e oko li lukin e ala. pimeja taso li lon. sina toki e ni: "o lukin insa e sina lon ma pi kasi suli" la jan pi ijo Apantasija li ken pilin sama ona lon ma pi kasi suli. taso ona li ken ala lukin e ni.

ken la, jan pi ijo Apantasija li ken ala kute insa li ken ala pilin insa. taso, jan mute pi kulupu Apantasija li ken.

jan sona Pansi Katon (Francis Galton) li kama sona e ni lon tempo sike 1880. taso, sona ona li lili. jan ala li alasa sona

e ijo Apantasija lon tempo suli. tempo pini lili la kulupu sona li open alasa sona e ni. taso, tempo ni la, sona pi ijo Apantasija li lili.

ijo Apantasija li jaki ala li ike taso ala. ona li insa lawa ante.

jan mute pi ijo Apantasija li sona ala e ni: ona li lon! sina ken ala ken lukin insa e ma pi kasi suli?

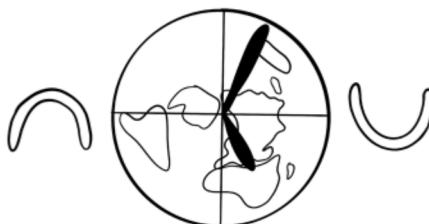
tenpo kama

tan jan Alonola

tenpo kama? seme li lon tenpo kama? a! mi pana e sona:

tenpo pi sike kama la, jaki Kolona li lon ala. ala, jaki Kolona li lon, taso ona li ike ala tawa mi mute. mi mute li ken utala e jaki Kolona!

kin la, jan li kama mute. nanpa jan li mute mute. jan li pali e jan lili sin, a. ken la, ni li ike tan ni: jan li wile e moku, e telo, e wawa, e ijo ante. taso, mi mute li jo e ma wan taso. tempo ni la, mi mute li wile e ma tu. ma li ken ni: ma li ike.

jan kule lon tenpo pini: nanpa tu: jan pona pi jan ale

tan jan Olipija

tempo pini lili la, jan li lon ma Mewika lon kulupu Kuwaka. nimi ona li jan pona pi jan ale (toki Inli la, nimi 'Public Universal Friend' anu nimi 'PUF'). ona li mijie ala li meli ala. tempo ni la, toki Inli li jo ala e nimi sama nimi tonsi. ken la, ona li lon tempo ni la, ona li tonsi!

tempo pini ona la, ona li tonsi ala. jaki li

jan li kama mute la, ken la, mi mute li lon ma tomo suli. tempo kama la, ma tomo suli li lon. tempo kama la, jan pi mute lili li lon ma pi ma tomo ala.

ni la, o lukin e seli. ma li seli (o lukin e toki ni: „ma li kama seli“ lon lipu tempo nanpa mun tan mi). tan ni la, kiwen telo lete pi tempo pini li telo lon tempo ni. tempo kama la, ma lon telo li ken lon ala! tempo ni la, ma mute lon poka telo li pali e nena tan ni. tempo kama la, ma Tuvalu (Tuvalu) li lon telo, li lon ala.

a... ni ale li ike mute, anu seme? ala! tempo kama la, sona mute li lon. sona mute li ken pona e ijo mute. mi mute li ken pali e ijo sin, e ilo sin. tempo ni la, jan li pali e ilo pi pana wawa lon ma Kanse pi nimi Itele (ITER). ken la, ona li pana e wawa mute. wawa mute li lon la, mi mute li ken pona e ma. tempo kama la, mi mute li lon mun Masi! jan mute li wile tawa mun Masi.

tempo kama li ike anu pona? mi toki e ni: jan li pali e ijo pona la, tempo kama li pona. ale li pona!

kama li ike tawa sjelo pi jan mute. ona li toki e ni: "mi moli. taso sewi li kama sin e mi, li weka e meli mi e mijie mi" (ni li nimi ona ala li kon pi toki ona.)

kulupu ona li weka e ona. taso ona li tawa kulupu ante mute li toki sewi tawa ona. ona li pali e kulupu pi jan pona. jan ni li pona tawa ona.

nasin Juni pi ilo kon

tan jan Lentan

tempo pini mute la, jan Ken Tansan (Ken Thompson) en jan Teni Wisi (Dennis Ritchie) en jan ante mute li pali e ilo kon lawa Juni (Unix) tawa ilo sona. ona li pali e ilo sin tan ni: ilo kon lawa ante li suli, li jo e ijo ike, li pali ike lon ilo sona pi wawa lili. ona li wile e ni: jan li ken pali e ilo kon sin tawa ona kepeken pali lili.

tawa ni la, ona li pali e ilo kon lili mute. ilo wan li ken pali e pali wan lili. taso, jan li ken pana pona e pali ilo tawa ilo ante. jan anu sona awen anu ilo ante li pana e sitelen tawa ilo kon. ilo kon li pali, li pana e sitelen sin.

sona pi ijo lon la, ilo wan pi ilo kon lili mute li ilo kon pi nimi "sort", li ante e sitelen lon nasin ni: linja sitelen ale li ante nasin tan nasin sitelen toki (a -> e -> i -> j -> ...), ilo kon pi nimi "nl" li pana e nanpa tawa linja sitelen ale. ilo kon pi nimi "wc" li toki e ni: sitelen li jo e

taso jan ante li ike tawa ona. ona li wile sona e ni: "sina meli anu mijie". jan pona pi jan ale li toki e ni: "mi lon". jan ike li toki e ni: "nimi moli sina li nimi sina" la, ona li toki e ni: "sina toki e ona". ni li tan lipu Pipa.

ona li moli la, jan mute li toki ike e ona li weka e kule tonsi ona. taso tempo ni la, jan mute li toki e ni: "jan pona pi jan ale li jan tonsi pona tan tempo pini. ni li pona tawa mi tan ni: mi ken lukin e jan sama mi lon tempo pini."

mute sitelen seme, e mute nimi seme, e mute linja seme? ilo ante li ken lukin, li ken ante e sitelen lon nasin ante mute.

ilo lili ni li pona tan ni: ilo li lili la, mute pakala ona li lili. jan li ken pali e ona lon tempo lili. jan li ken linja e ilo lili mute.

jan Taka Mikilo (Doug McIlroy) li jan pali suli pi ilo kon Juni. ona li toki e ni:

- ilo sinia li wile pali e ijo wan, li wile pali pona. sinia wile pali e pali sin la, o pali e ilo kon sin, o suli ala e ilo ante.
- ilo li pana e sitelen la, o sona e ni: ken la, ilo ante li kama jo e sitelen ni. o pana ala e ijo ike. o sitelen e ijo kepeken nasin pona.
- o pali e ilo kepeken nasin ni: tempo kama lili la, jan li ken lukin e pali